

ARG

ARGBIGGER, m. ondsint menniska, som snart blir vred. Sm. *Argbigge*, m. Ög., kl., bl. *Argpigge*, *etterpigge*. Kl. (Stranda). Jfr *bigge*, m. pojkhvalp; e. *bickerer*, m. trätare.

ARGBYLA, f. vresig person. Ul.

ARGE, n. vrede. "På arge." Sm. "I arge." Bl. — Jfr fn. *urgur*, f. pl. dåligt lynne; nht. *ärger*, m. vrede. (Grimm, Wb. I, 548).

ARGE-BRITA, f. argsint fruntimmer. S. Sk. (Oxie). *Argjabajna*, id.; mest som skällsord. Sk. (N. Åsbo). *Argsibba*, f. id. Sdm. Jfr *sibba*.

ARGT, adv. dugtigt, raskt. "Han arbetade argt å oförtrudet." Kl.

ARGUSTA, f. nedersta lagret i korn golf, hvarvid kärvarne ställas med toppen uppåt för att sålunda skydda sjelfva kornet från att skadas af markens fuktighet. Jtl. — Jfr ir. *arg*, kornkärve, *gústal*, skydd.

ARIER, pl. gyckel, spektakel, "De sto å drev arier." Hl.

ARISTER, m. bäge, arborst. Dl. *Arist*, *arster*, *arster*, m. bäge, merendels sådan som gossar bruka att dermed afskjuta pilar. Hs. (Bj., Db.). — Ihre härleder *aristboge* af *orosta*, f. strid, fältslag, fn. *orrosta*, *orrusta*, f. id. Jfr *arbyst*.

ARK 1, f. liten låda med lock, inrättad vid ändan af ett skrin nära skrinlocket och har skrinets ena ända till en långsida. Vg. *Arka*, f. kista, låda. Ög. Jfr *örk*. — Fn. *örk*, f. kista; d. dial. *ark*, *örk*; fe. *earc*; moes., *arka*; fht. *archa* (Graff, I, 467); ffris. *erke*; fin. *arkku*; af lat. *arca*, id.

ARK 2, m. hank, vidja t. ex. i "mjässur" eller i halsklafvar på hästar. Dl. (Elfld., Våmh.).

ARKA, v. a. 1 arbeta. "Han arkar se opp", han arbetar sig upp (till välstånd). Sk. (Vemmenh.). — Jfr fsv. *yrkia*, *örka*, v. a. arbeta; fn. *yrkia*, id.; d. dial. *örke*, v. a. a) arbeta, förfärdiga; b) bruka jorden; moes. *aurtja*, m. odlare, som brukar jorden; fin. *arkio*, arbetsdag. S. *yrka*.

ARM, adj. fattig. Skriftspr. *Armstä*, adj. superl. *armaste*. "Ja visste intä mitt armstä rad", jag visste ej huru jag skulle bära mig åt. G. — Fn. *armr*, adj. a) olycklig; b) fattig; moes. *arms*; nht., holl., d. *arm*; fe. *earm*.

ARMA SE, v. r. 1 beklaga sig, jämra sig. Sm.

— Moes. *arman*, hafva medlidande med.

ARMAHUS, n. fattig-stuga. Sm.

ARMEST, adv. superl. föga, näppeligen. "Armest vädt di", lönar föga mödan. Vb., nb.

ARMLING, m. beklagansvärd, usel, fattig menniska, usling. Sdm. (Rek.), sm. (Östbo). *Armlinge*, id. Fl. (Nyl.) — Fht. *arming*, id.; n. *arming*, id.

ARMLIT, adv. fattigt. "Dä ä bleet så arm-lit fören." Ög.

ARMODÅ, f. a) fattigdom; b) usel, fattig menniska. "Hä ä ejn a. ti menskja." Fl. (Nyl.). — Fn. *armæda*, f. fattigdom.

ARMOSLEJE, adv. a) fattigt, torftigt. Hs. (Jersö); b) ömkligt, bedröfligt. Jtl. — Jfr fn. *armædusamlega*, mödosamt.

ARMOSLIN, adj. fattig. Hs. (Db., Bj.). *Armoslein*, adj., id. Jtl. — Jfr fn. *armædusamr*, adj. mödosam, besvärlig.

ARMSLIG, adj. utfattig. Hs. (Bjur., Ljusdal.). — Fn. *armligr*, adj. eländig, beklagansvärd.

ARMADUR, f. eg. bevåpning; beklädnad. "Si så, nu har ja hela armaduren på mä", d. ä. nu är jag klädd. Sm. (Enl. L—n). — It. *armadura*, f.

ARM

ARMA-DÄNGE, n. tungt, mödosamt arbete. Nk. *Arma-däng*. Vm. — Jfr n. *armaslit*.

ARMHOLK, m. lös-ärm, som om sommaren begagnas af fruntimmer. Ul. (Rosl.), sdm. (Ö. Rek.).

ARMKLÄDE, n. 1) näsduk. Sm. *Armeklä*, id. Vg.; 2) *armaklä*, n. qvinnohalskläde; ett kläde i allmänhet, som fruntimmer bära i handen när de gå bort eller begifva sig till kyrkan. Sm. *Arma-klut*, m. id. Sm.

ARMKRIK, m. armvik. Vg., sm. *Armkrok*, m. id. Sm. (Östbo). — Fn. *kryki*, m. krok, vrå; d. dial. *krig*, bukt, krumning.

ARMKROK, m. armbäge. Hs. (Ljusdal).

ARMKVAL, s. *kval*.

ARMSLITTEN, adj. mycket sliten i armarne; matt, trött i armarne. Hs. (Bj.).

ARMVÄST, m. tröja. Vl. (Elfld.).

ARNA VID, s. *orna vid*.

ARNE, ären, m. spis- eller bakugnshäll. Hl. *Ären*, *ärn*. Sk. *Arell*. Vg. *Arn*, *ärn*, a) eldstaden i en spis, stället i en spis, der elden har sin plats; b) ungsbotten, äril. Sm. — Fsv. *arin*, *ærin*, m. eldstad; fn. *arinn*, m. focus domesticus. (S. E. I, 582, 2), *ar*, m. id.; (Björn. Hald.); d. *arne*, spis; n. *ar*, *aren*, *äre*, m. id.; fn. *arina*. ugnshvalf: *Votiska*: *arina*, spishäll, äril; osset. *art*, eld. Jfr lat. *ara* f., altare. Beslägtadt härmed är lat. *area*, f. fri, ledig plats inu huset. "Resedimus in area domus." Plinius, Ep. VI, 20. Jfr sanskr. *arani*, m. och f. torrt trä, hvarmed man genom gnidning tänder eld.

ARS-TYKKLA, f. bred brödspade; eg. skyffel vid ärlin; Dl. (Elfld.). *Ars-fjola*, f. Hj. *Dejpsäl*, *dejspejl*, m. Sk. (Skytts, Ingelstads härad).

ARNIG, adj. 1) liflig, rask; 2) flitig. Sm. Jfr fn. *ärna*, v. a. a) uträtta, fullborda; b) ernå, erhålla; *ern*, adj. rask, oförtruten; *enn*, adj. id.; n. *ann*, adj. sträfsam, ifrig. S. *anig*.

ARP, n. 1) smuts, fnas i hufvudet. Ög., bl. *App*, *arpe*, m. o. n. inbiten gammal orenlighet. "Gammal arp." Sdm. (Selö). *Harpe*, m. id. Vg. Jfr fn. *ar*, n. fint stoftgrund. S. *larp*; 2) segerhufva. Kl.

ARPAS, v. d. 1 egga till vrede, reta genom hänligt tal eller åtbörder. Hl. "Stå inte å arpas mä hongen!" Sk. (Oxie). Jfr *abbas*.

ARPNAS, v. d. 1 torkas, blifva torrt. "Dä arpnas", det torkas fast. Kl. (Rysby s:n).

ARPEN, *arpen*, adj. 1) hoptorkad, stelnad, sammandragen. "Arpet sär, arpen blod(d)". Ög. *Harpen*, sammanfrusen, hårdfrusen, hopskrynkad. Vg.; 2) ruggig, ojenn, ofruktbar; om jorden. Ög.; 3) sträf, butter. Sk. (Oxie); 4) karg, argsint. Vb., ög. Jfr *arp*.

ARRÖRELSE, *arörelse*, f. spöke. Sk. (Oxie). (And-rörelse?)

ARS, m. bakdel på menniskor; podex. Riksspråk. — Fn. *arss*, m.; fht. *ars*; fe. *ears*; e. *arse*; holl. *aars*; ns. *ars*; d. *arts*, id.; jfr gr. ὄρρος, m. gump, stuss, *oupa*, f. svans.

ARSA, v. n. 1 flytta sig fram, släpa (rumpan); eg. om barn, som på ett lår släpa sig fram. Vl., nk., sdm. (Rek.). *Arsa sej fram*, flytta sig fram i sittande ställning. Nk. Jfr *asa*.

ARS-GÄDDÅ, f. slag på bakkdelen (t. ex. då man fallit om kull). G. (F.).

ARS-OL, n. bakkdelen, sätet på menniskor och